

Záznam z diskuzního semináře dne 20. října 2015 v Útěchovicích

Dne 20. října 2015 proběhl v obci Útěchovice u Pelhřimova diskuzní seminář k využívání krajiny a ochraně vod v povodí vodárenské nádrže Švihov. Byl pořádán Asociací pro vodu České republiky-CzWA ve spolupráci s Českou zemědělskou univerzitou v Praze, Fakultou životního prostředí. Zaměření hlavních témat jednání se dotýkalo vody, která je akumulována v povrchové vodárenské nádrži Švihov a po úpravě na Vodárně Želivka je dodávána 1,5 mil. obyvatelům hlavního města Prahy, Středočeského kraje a Kraje Vysočina. Vodárenské povodí o ploše 1.178,29 km² nad povrchovou akumulací nádrží zařazuje řeku Želivku k největším povrchovým vodárenským zdrojům nejen v České republice, ale i ve Střední Evropě. Odvodňované území vymezené hydrologickým povodím Želivky významně ovlivňuje krajinu a životy místních obyvatel. Zemědělství, které je v daném území provozováno jako velmi rozšířená podnikatelská aktivita zajišťující zaměstnanost, ovlivňuje odtékající vody.

Koncept diskuzního semináře byl zaměřen na deklaraci vody jako produktu území a hydrologické povodí považované za ekosystém, který poskytuje významné služby /užitky/. K tomuto tématu byla zaměřena i úvodní přednáška prof. Jana Vymazala z České zemědělské university v Praze pod názvem *Retence vody v území a extenzivní čištění komunálních odpadních vod*. V expertním sdělení byla zdůrazněna úloha mokřadních systémů v krajině, které účinným způsobem zadržují vodu a podporují malé vodní cykly v území, neméně významná úloha je patrná i v oblasti snižování zátěže polutantů retencí vody v těchto přírodních ekosystémech.

RNDr. Pavel Novák z VÚMOP ve své přednášce *Principy péče o zemědělskou půdu a udržení její úrodnosti* upozornil na závažnost dnes probíhajících procesů degradace zemědělské půdy ve smyslu úbytku organické hmoty, která v půdě podporuje retenci vody i vázání živin a zabraňuje tak jejich odtokům, v neposlední řadě je to i vodní eroze půdy v důsledku porušování zásad správné zemědělské praxe.

Úlohou zemědělsky využívané krajiny v ochraně vodního prostředí se zabýval ing. Jiří Holas a ve své přednášce *Hydrologické povodí jako ucelený agroekosystém a hodnocení jeho služeb* se zaměřil na zemědělství, kde vodu odtékající z daného území je nutno považovat za reálný produkt, jehož existence není dnes dostatečně vnímána a hodnota ekonomicky vyjádřená. Navrhuje dokončit již rozpracovanou analýzu území s návrhy pro udržitelné zemědělství respektující účinnou ochranu vod i zaměstnanost v tomto regionu. Pro hodnocení účinnosti Společné zemědělské politiky EU požádal přítomné zemědělce o vyplnění dotazníku, jehož souhrnné zpracování bude předáno Ústavu zemědělských a ekonomických informací v Praze.

Vodárenské povodí významně ovlivňuje životní podmínky obyvatel místních obcí a měst především v nastavení přísnějších regulací a omezování aktivit. Možnosti hledání dalšího rozvoje popsal ing. Otakar Pejša ve své přednášce nazvané *Významnost místních iniciativ pro ochranu vodního režimu území*. Zdůraznil, že místní lidé vnímají nutnost specifické ochrany vodního zdroje Želivka a je potřebné prohlubovat dialog s beneficienty, kteří z produkce a distribuce upravené vody mají užitek.

Blok přednášek pokračoval následnou diskuzí k předneseným tématům i obecným otázkám využívání krajiny vodárenského povodí Želivky. Z průběhu diskuzního semináře byl pořízen záznam, který bude využíván při realizaci vodoochranných opatření reflektující aktualizované Plány oblasti povodí Dolní Vltavy separátně vypracované pro toto vodárenské povodí. K pohodě a dobrému průběhu diskuzního semináře přispěla i starostlivá péče Obecního úřadu Útěchovice o účastníky jednání. Z jeho průběhu byl pořízen videozáznam, který bude společně s částmi prezentací zveřejněn na webových stránkách obce www.utechovice.cz

Ing. Markéta Hrnčířová, vedoucí odborné skupiny pro difúzní znečištění CzWA